

Analiza financijskih izvješća poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Svoboda, Valentina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:352237>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-24**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Valentina Svoboda

**Analiza financijskih izvješća poduzeća Saponia d.d. za razdoblje
od 2017. do 2021. godine**

Završni rad

Osijek, 2022. godina

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski studij Financijski menadžment

Valentina Svoboda

**Analiza financijskih izvješća poduzeća Saponia d.d. za razdoblje
od 2017. do 2021. godine**

Završni rad

Kolegij: Financijski menadžment

JMBAG: 0010231759

e-mail: svoboda18v@gmail.com

Mentor: prof. dr. sc. Domagoj Sajter

Ocjena:

Osijek, 2022.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Undergraduate Study Financial Management

Valentina Svoboda

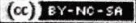
**Analysis of Financial Reports of Saponia PLC for the period of
2017-2021**

Final paper

Osijek, 2022.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Valentina Svoboda

JMBAG: 0010231759

OIB: 23441047323

e-mail za kontakt: svoboda18v@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij Financijski menadžment

Naslov rada: Analiza financijskih izvješća poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Mentor rada: prof.dr.sc. Domagoj Sajter

U Osijeku, 29. lipanj 2022. godine

Potpis Valentina Svoboda

SAŽETAK:

U ovome su radu analizirana financijska izvješća poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Saponia je kemijska, farmaceutska i prehrambena industrija sa sjedištem u Osijeku. S radom je započela 1894. godine i od tada se širi i inovira. U radu su prikazane bilanca, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom tijeku poduzeća Saponia d.d. Kako bi se utvrdila promjena varijabli tijekom vremena, korištena je horizontalna analiza. Horizontalnom analizom bilance utvrđeno je kako dolazi do pada aktiva i pasive, a potom do ponovnog rasta, odnosno oporavka. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka prikazuje kako su se poslovni prihodi i rashodi, kao i financijski prihodi i rashodi također smanjivali, nakon čega dolaze na najnižu razinu i kreću s oporavkom. Vertikalnom analizom bilance utvrđeno je kako najveći udio u aktivi ima kratkotrajna imovina, a u pasivi kapital i rezerve. Poslovni rashodi čine najveći udio poslovnih prihoda, a izračunati su i pokazatelji aktivnosti, profitabilnosti, likvidnosti i zaduženosti. Pokazatelji likvidnosti su na zadovoljavajućoj razini, dok kod pokazatelja likvidnosti na zadovoljavajućoj razini nije pokazatelj trenutne likvidnosti. Poduzeće ima oscilacije u svom poslovanju te bi trebalo posvetiti pozornost smanjivanju imovine te kapitala i rezervi.

Ključne riječi: financijska izvješća, horizontalna analiza, vertikalna analiza, financijski pokazatelji

ABSTRACT:

This paper analyzes the financial reports of Saponia PLC for the period from 2017 to 2021. Saponia is a chemical, pharmaceutical and food industry based in Osijek. It started its work in 1894 and has been expanding and innovating ever since. The paper presents the balance sheet, profit and loss account and cash flow statement of the company Saponia. In order to determine the change of some variable over time, horizontal analysis was used. The horizontal analysis of the balance sheet showed that assets and liabilities fall, and then grow again, that is, recover. The horizontal analysis of the profit and loss account shows how business income and expenses, as well as financial income and expenses, also decreased, after which they reach the lowest level and start with recovery. The vertical analysis of the balance sheet revealed that short-term assets have the largest share in assets, and capital and reserves in liabilities. Business expenses make up the largest share of business income, and indicators of activity, profitability, liquidity and indebtedness are also calculated. Liquidity indicators are at a satisfactory level, while the current liquidity indicator is not at a satisfactory level. The company has oscillations in its operations, and attention should be paid to reducing assets, capital and reserves.

Keywords: financial reports, horizontal analysis, vertical analysis, financial indicators

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	1
2. Opis poduzeća Saponia d.d.....	2
2.1. Povijesni razvoj.....	2
2.2. Poslovanje poduzeća.....	2
3. Prikaz i analiza financijskih izvješća poduzeća Saponia d.d.....	4
3.1. Bilanca	4
3.1.1. Horizontalna analiza bilance	5
3.1.2. Vertikalna analiza bilance	8
3.2. Račun dobiti i gubitka	10
3.2.1. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka	11
3.2.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	12
3.3. Izvještaj o novčanom tijeku	13
4. Financijski pokazatelji	18
4.1. Pokazatelji aktivnosti	18
4.2. Pokazatelji likvidnosti	19
4.3. Pokazatelji zaduženosti	21
4.4. Pokazatelji profitabilnosti.....	22
6. Zaključak	25
Literatura	26
Popis tablica	27
Popis grafikona.....	28

1. Uvod

Trgovačka su društva, kao i svi poduzetnici u Republici Hrvatskoj, prema Zakonu o računovodstvu dužni sastavljati temeljne financijske izvještaje. Prilikom sastavljanja financijskih izvještaja poduzetnici su dužni poštovati Međunarodne standarde financijskoga izvještavanja te Hrvatske standarde financijskoga izvještavanja. Financijski se izvještaji objavljuju na stranicama FINA-e te su javno dostupni.

Podacima iz financijskih izvještaja mogu se služiti interni i eksterni korisnici. Interni su korisnici menadžment poduzeća i zaposlenici, dok su eksterni korisnici banke, dobavljači i investitori. Kako bi se podatci iz financijskih izvještaja bolje razumjeli i interpretirali, izrađuje se analiza financijskih izvještaja. Spomenuta analiza uključuje horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja te izračun temeljnih financijskih pokazatelja.

U ovome su radu analizirani financijski izvještaji poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine. U prvome je dijelu rada opisana povijest poduzeća te današnje poslovanje poduzeća. Pomoću tablica prikazani su bilanca, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom tijeku. Nakon toga slijedi horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka. U sljedećem dijelu rada izračunate su i interpretirane sljedeće skupine financijskih pokazatelja: aktivnosti, likvidnosti, zaduženosti i profitabilnosti. Grafikonima je prikazano kretanje financijskih pokazatelja u razdoblju od pet godina te je na temelju provedenih analiza donesen zaključak.

Cilj je ovoga rada pomoću provedenih analiza i izračunatih pokazatelja zaključiti o razini uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća Saponia d.d. Cilj je rada svakako i uočiti pozitivne i negativne strane poslovanja poduzeća te dati preporuke za poboljšanje onih negativnih.

2. Opis poduzeća Saponia d.d.

U ovome se poglavlju donosi povijesni razvoj poduzeća i opće informacije o poduzeću.

2.1. Povijesni razvoj

Počeci tvrtke Saponia sežu u 1894. godinu kada je Samuel Reinitiz otvorio obrtničku radnju koja se bavila proizvodnjom sapuna. Nakon Drugog svjetskog rata tvornica se nacionalizira i od tada posluje pod nazivom „Prva tvornica sapuna Osijek“, a nedugo se nakon toga u tvornici osim sapuna proizvode i drugi kozmetički proizvodi. Godine 1953. tvornica mijenja ime te dobiva naziv Saponia koji se koristi i danas.

U 1961. godini dolazi do moderniziranja proizvodnoga pogona za proizvodnju deterdženata i sapuna, a godinu poslije osnovan je i istraživački institut. Godine 1968. proizveden je Faks helizim, potpuna inovacija na ovim prostorima jer je sadržavao biološki razgradiv tenzid i enzime. Također, obnovljen je i pogon za proizvodnju praškastih deterdženata čime je značajno podignut proizvodni kapacitet. Tvornica se proširuje te u Nemetinu otvara pogone i distribucijski centar. Tvornice su nastradale u Domovinskom ratu, ali ubrzo počinje njihova obnova pa nastavljaju s radom.

Saponia 1994. postaje dioničko društvo, a 1998. je godine privatizirana. Tvrtka nastavlja sa stalnim rekonstrukcijama i modernizacijama svojih tvornica i skladišta te redovito u svoju stalnu ponudu proizvoda dodaje i nove inovativne proizvode.

Saponia posjeduje i certifikate: ISO 14001 koji se odnosi na odgovornost prema okolišu i Eurocompact standard proizvodnje.

Tijekom pandemije koronavirusa 2020. godine Saponia u svoju ponudu uvrštava i dezinfekcijske proizvode. Godinu dana poslije poduzeće prodaje i distribuira Kandit i Koestlin proizvode.

2.2. Poslovanje poduzeća

Poduzeće Saponia d.d. registrirano je pri trgovačkom sudu u Osijeku, sa sjedištem u Osijeku. Prema podacima na službenim internetskim stranicama tvrtka Saponia d.d. (Saponia), proizvodi oko 500 proizvoda podijeljenih u 3 grupe:

- deterdženti široke potrošnje
- toaletni program

- sredstva za industriju.

Saponia d.d. u 2021. godini zapošljavala je oko 750 radnika. Zbog digitalizacije i raznih promjena u procesu proizvodnje potreban je sve veći broj zaposlenika sa srednjom i visokom stručnom spremom, dok je radnika s nižom stručnom spremom potrebno sve manje. U poduzeću je podjednako zaposleno muškaraca i žena, a razlika u plaćama između muškaraca i žena je oko 3 % (službena stranica FINA-e).

Većinski je dioničar Saponije d.d. trgovačko društvo Mepas d.d. koje posjeduje 87,20 % dionica. Preostalih 12,22 % dionica posjeduju ostali dioničari, a 0,48 % dionica su vlastite dionice.

Prema podacima iz godišnjih izvješća (službena stranica FINA-e) ovisna društva u kojima Saponija d.d. posjeduje vlasnički udjel i kontrolu su sljedeća društva:

- Kandid d.o.o. (Saponia d.d. je 100 % vlasnik)
- Maraska d.d. (Saponia d.d. je 52,9 % vlasnik)
- Mercos d.o.o. (Saponia d.d. je 100 % vlasnik) i
- Saponia commerce d.o.o. (Saponia d.d. je 100 % vlasnik).

Saponia u svom poslovanju djeluje u skladu s ciljevima zaštite okoliša i održivoga razvoja što potvrđuje posjedovanjem certifikata ISO 14001:2015 i ISO 50001:2018. Tvrtka također ispituje kvalitetu zraka te se brine o otpadnim vodama i kvaliteti vode u Dravi. U cilju zaštite okoliša radi se na smanjenju ambalažnoga otpada i izrađuje se ambalaža za proizvode od recikliranih materijala.

3. Prikaz i analiza financijskih izvješća poduzeća Saponia d.d.

Prema Žageru i dr. (2017.) „analiza financijskih izvješća može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podatci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje“. Kako bi se prikazalo i analiziralo financijsko stanje poduzeća, koriste se podatci iz temeljnih financijski izvješća:

- bilanca
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o novčanom tijeku
- izvještaj o promjeni kapitala
- izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
- bilješke uz financijske izvještaje (Zakon o računovodstvu, 2020.).

Radi lakšega uspoređivanja podataka iz financijskih izvještaja izrađuju se vertikalna i horizontalna analiza. Horizontalnom se analizom uspoređuju podatci dvaju razdoblja te se računa iznos i postotak promjene. S druge strane, vertikalnom se analizom računa udio pojedine stavke u odgovarajućem zbroju pa se pomoću dobivene analize uspoređuju podatci u jednoj poslovnoj godini (Vukoja, 2018).

3.1. Bilanca

Bilanca je statički financijski izvještaj što znači da se prikazuje stanje imovine i izvora imovine na točno određeni dan, a najčešće je to 31. 12.

U Tablici 1. prikazana je bilanca poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine.

Tablica 1. Bilanca poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine (u 000 kn)

AKTIVA					
Naziv pozicije	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Dugotrajna imovina	272.631	332.866	307.511	306.613	384.076
Nekretnine, postrojenja i oprema	112.318	97.425	71.866	74.747	89.958
Nematerijalna imovina	122	0	11	108	261
Pravo na korištenje imovine	0	0	3.289	0	0
Predujmovi za materijalnu imovinu	1.633	1.886	3.208	905	330
Nekretnine namijenjene prodaji	0	0	0	0	8.422
Ulaganja u nekretnine	8.694	8.694	9.497	8.422	0
Ulaganja u ovisna društva	92.092	172.177	179.859	179.859	160.838

Ulaganja u pridruženo društvo	0	0	0	0	63.644
Ulaganja raspoloživa za prodaju	216	213	236	530	1.289
Dani zajmovi	49.778	49.712	26.351	35.913	58.949
Odgođena porezna imovina	7.778	2.759	13.194	6.129	385
Kratkotrajna imovina	414.271	309.782	324.718	376.119	411.501
Zalihe	81.838	52.577	52.904	56.218	59.608
Imovina namijenjena prodaji	51.085	0	0	0	0
Dani zajmovi	0	0	25.981	52.247	59.267
Potraživanja od kupaca	207.930	149.623	144.239	161.480	142.170
Ostala kratkotrajna potraživanja	17.319	25.113	52.848	100.454	147.552
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	0	0	192	842	836
Novac u banci i blagajni	56.099	82.469	48.554	4.878	2.068
UKUPNO AKTIVA	686.902	642.648	632.229	682.732	795.577
PASIVA					
Naziv pozicije	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Kapital i rezerve	421.489	413.604	363.064	399.253	448.056
Temeljni kapital	244.169	244.169	244.169	244.169	244.169
Pričuve	169.923	119.352	155.872	204.702	182.416
Vlastite dionice	-545	-545	-545	-545	-545
Zadržana dobit	7.942	50.628	-36.432	-49.073	22.016
Dugoročne obveze	25.061	56.697	83.749	97.782	59.234
Dugoročni krediti	22.554	54.156	78.929	94.748	53.905
Obveze za financijski najam	0	0	3.067	3.034	5.329
Rezerviranja	2.361	2.382	0	0	0
Odgođena porezna obveza	146	159	0	0	0
Obveze za operativni najam	0	0	1.753	0	0
Kratkoročne obveze	240.352	172.347	185.416	185.697	288.287
Kratkoročno dospijeće kredita	40.447	58.772	59.939	60.209	151.297
Kratkoročno dospijeće obveza po financijskom najmu	0	0	3.666	2.227	2.868
Obveze po izdanim vrijednosnim papirima	0	0	0	0	10.800
Obveza poreza na dobit	6.292	543	0	0	0
Obveze prema dobavljačima	154.616	71.427	100.614	105.970	105.663
Ostale obveze	38.997	41.605	21.197	17.291	17.659
UKUPNO PASIVA	686.902	642.648	632.229	682.732	795.577

Izvor: izrada autora prema podacima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

3.1.1. Horizontalna analiza bilance

U Tablici 2. prikazana je horizontalna analiza bilance poduzeća Saponia d.d.

Tablica 2. Horizontalna analiza bilance poduzeća Saponia d.d.

Naziv pozicije	% promjene	% promjene	% promjene	% promjene
AKTIVA	2018.-2017.	2019.-2017.	2020.-2017.	2021.-2017.
Dugotrajna imovina	-20,17 %	-19,93 %	-13,33 %	-29,02 %
Nekretnine, postrojenja i oprema	-16,91 %	-20,11 %	8,30 %	24,86 %
Nematerijalna imovina	-58,62 %	-95,79 %	-100,00 %	-53,26 %
Pravo na korištenje imovine	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Predujmovi za materijalnu imovinu	174,24 %	872,12 %	471,52 %	394,85 %
Nekretnine namijenjene prodaji	-100,00 %	-100,00 %	-100,00 %	-100,00 %
Ulaganja u nekretnine	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Ulaganja u ovisna društva	11,83 %	11,83 %	7,05 %	-42,74 %
Ulaganja u pridruženo društvo	-100,00 %	-100,00 %	-100,00 %	-100,00 %
Ulaganja raspoloživa za prodaju	-58,88 %	-81,69 %	-83,48 %	-83,24 %
Dani zajmovi	-39,08 %	-55,30 %	-15,67 %	-15,56 %
Odgodena porezna imovina	1491,95 %	3327,01 %	616,62 %	1920,26 %
Kratkotrajna imovina	-8,60 %	-21,09 %	-24,72 %	0,67 %
Zalihe	-5,69 %	-11,25 %	-11,80 %	37,29 %
Imovina namijenjena prodaji	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Dani zajmovi	-11,84 %	-56,16 %	-100,00 %	-100,00 %
Potraživanja od kupaca	13,58 %	1,46 %	5,24 %	46,25 %
Ostala kratkotrajna potraživanja	-31,92 %	-64,18 %	-82,98 %	-88,26 %
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	0,72 %	-77,03 %	-100,00 %	-100,00 %
Novac u banci i blagajni	135,88 %	2247,87 %	3887,86 %	2612,72 %
UKUPNO AKTIVA	-14,18 %	-20,53 %	-19,22 %	-13,66 %
PASIVA				
Kapital i rezerve	-10,89 %	-18,97 %	-7,69 %	-5,93 %
Temeljni kapital	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Pričuve	12,22 %	-14,55 %	-34,57 %	-6,85 %
Vlastite dionice	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Zadržana dobit	-322,90 %	-265,48 %	129,96 %	-63,93 %
Dugoročne obveze	65,08 %	41,39 %	-4,28 %	-57,69 %

Dugoročni krediti	75,77 %	46,42 %	0,47 %	-58,16 %
Obveze za financijski najam	-43,07 %	-42,45 %	-100,00 %	-100,00 %
Rezerviranja	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Odgođena porezna obveza	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Obveze za operativni najam	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kratkoročne obveze	-35,59 %	-35,68 %	-40,22 %	-16,63 %
Kratkoročno dospijeće kredita	-60,20 %	-60,38 %	-61,15 %	-73,27 %
Kratkoročno dospijeće obveza po financijskom najmu	-22,35 %	27,82 %	-100,00 %	-100,00 %
Obveze po izdanim vrijednosnim papirima	-100,00 %	-100,00 %	-100,00 %	-100,00 %
Obveza poreza na dobit	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Obveze prema dobavljačima	0,29 %	-4,78 %	-32,40 %	46,33 %
Ostale obveze	-2,08 %	20,04 %	135,60 %	120,83 %
UKUPNO PASIVA	-14,18 %	-20,53 %	-19,22 %	-13,66 %

Izvor: izrada autora prema podatcima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

U 2018. godini dolazi do smanjenja aktive i pasive poduzeća za 14,18 % te sada iznose 682.732.000 kn. U aktivni se najviše smanjuje dugotrajna imovina i to za 20,17 %. Najveći utjecaj na smanjenje dugotrajne imovine imalo je smanjenje nematerijalne imovine za 58,62 % i ulaganja raspoloživih za prodaju za 58,88 %. Smanjenje aktive ublažio je rast predujmova za materijalnu imovinu i rast odgođene porezne imovine. Kratkotrajna imovina također se smanjila, ali znatno manje i to za 8,60 %, a na smanjenje je najviše utjecalo smanjenje ostalih potraživanja za 31,92 %. Na strani pasive dolazi do smanjenja kratkoročnih obveza za 35,59 % što je ponajviše prouzročeno smanjenjem kratkoročnoga dospijeća kredita za 60,02 % u odnosu na baznu godinu.

U 2019. godini također dolazi do smanjenja imovine, odnosno izvora imovine, za 20,53 %. Smanjenje imovine posljedica je smanjenja kratkotrajne imovine za 21,09 % te dugotrajne za 19,93 %. Kada je u pitanju dugotrajna imovina, najveće je smanjenje uzrokovano smanjenjem nematerijalne imovine za 95,79 %, a kod kratkotrajne je imovine riječ o smanjenju plaćenih troškova budućega razdoblja za 77,03 %. Znatno povećanje u odnosu na baznu godinu uočava se u porastu novca u banci i blagajni za 2247,87 %. U pasivi, zbog ostvarenja gubitka, pričuve

su se smanjile za 14,55 % te se tako smanjila i zadržana dobit za 265,48 %. Također, dolazi do smanjenja kratkoročnih i povećanja dugoročnih obveza oko 40 %.

U 2020. godini nastavlja se smanjenje imovine i njezinih izvora i to za 19,22 %. Kratkotrajna se imovina smanjila za 24,72 %, a dugotrajna za 13,33 %. Kod dugotrajne imovine najveće je smanjenje ulaganja raspoloživih za prodaju od 83,48 %, dok su se predujmovi za materijalnu imovinu povećali za 471,52 %, a odgođena porezna imovina za 616,42 %. U kratkotrajnoj imovini najveće je smanjenje od 82,98 % za ostala potraživanja. Došlo je i do znatnoga povećanja novca u banci i blagajni i to za 3877,86 %. U pasivi je znatno smanjenje kratkoročnih obveza i to za 40,22 % što je ponajviše uzrokovano smanjenjem dospjeća kratkoročnih kredita. Poduzeće je u ovoj poslovnoj godini ostvarilo dobit te se zadržana dobit povećala za 129,96 %.

Kao u svim prethodnim razdobljima i u 2021. godini dolazi do smanjenja aktive i pasive za 13,66 %. Najveće smanjenje u aktivi je kod dugotrajne imovine za 29,02 %, a glavni je uzrok smanjenje ulaganja raspoloživih za prodaju od 83,24 % i smanjenje nematerijalne imovine za 53,26 %. U pasivi dolazi do značajnoga smanjenja dugoročnih obveza od 57,69 % što je ponajviše rezultat smanjenja obveza za dugoročne kredite. Smanjenje kratkoročnih obveza je u iznosu od 16,63 % što je ponajviše uzrokovano smanjenjem dospjeća kratkoročnih kredita.

3.1.2. Vertikalna analiza bilance

U Tablici 3 prikazana je vertikalna analiza bilance.

Tablica 3. Vertikalna analiza bilance poduzeća Saponia d.d.

Naziv pozicije	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
AKTIVA					
Dugotrajna imovina	39,69 %	51,80 %	48,64 %	44,91 %	48,28 %
Nekretnine, postrojenja i oprema	16,35 %	15,16 %	11,37 %	10,95 %	11,31 %
Nematerijalna imovina	0,02 %	0,00 %	0,00 %	0,02 %	0,03 %
Pravo na korištenje imovine	0,00 %	0,00 %	0,52 %	0,00 %	0,00 %
Predujmovi za materijalnu imovinu	0,24 %	0,29 %	0,51 %	0,13 %	0,04 %
Nekretnine namijenjene prodaji	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	1,06 %
Ulaganja u nekretnine	1,27 %	1,35 %	1,50 %	1,23 %	0,00 %
Ulaganja u ovisna društva	13,41 %	26,79 %	28,45 %	26,34 %	20,22 %

Ulaganja u pridruženo društvo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	8,00 %
Ulaganja raspoloživa za prodaju	0,03 %	0,03 %	0,04 %	0,08 %	0,16 %
Dani zajmovi	7,25 %	7,74 %	4,17 %	5,26 %	7,41 %
Odgođena porezna imovina	1,13 %	0,43 %	2,09 %	0,90 %	0,05 %
Kratkotrajna imovina	60,31 %	48,20 %	51,36 %	55,09 %	51,72 %
Zalihe	11,91 %	8,18 %	8,37 %	8,23 %	7,49 %
Imovina namijenjena prodaji	7,44 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Dani zajmovi	0,00 %	0,00 %	4,11 %	7,65 %	7,45 %
Potraživanja od kupaca	30,27 %	23,28 %	22,81 %	23,65 %	17,87 %
Ostala kratkotrajna potraživanja	2,52 %	3,91 %	8,36 %	14,71 %	18,55 %
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	0,00 %	0,00 %	0,03 %	0,12 %	0,11 %
Novac u banci i blagajni	8,17 %	12,83 %	7,68 %	0,71 %	0,26 %
UKUPNO AKTIVA	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
PASIVA					
Kapital i rezerve	61,36 %	61,36 %	61,36 %	58,48 %	56,32 %
Temeljni kapital	35,55 %	35,55 %	35,55 %	35,76 %	30,69 %
Pričuve	24,74 %	24,74 %	24,74 %	29,98 %	22,93 %
Vlastite dionice	-0,08 %	-0,08 %	-0,08 %	-0,08 %	-0,07 %
Zadržana dobit	1,16 %	1,16 %	1,16 %	-7,19 %	2,77 %
Dugoročne obveze	3,65 %	3,65 %	3,65 %	14,32 %	7,45 %
Dugoročni krediti	3,28 %	3,28 %	3,28 %	13,88 %	6,78 %
Obveze za financijski najam	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,44 %	0,67 %
Rezerviranja	0,34 %	0,34 %	0,34 %	0,00 %	0,00 %
Odgođena porezna obveza	0,02 %	0,02 %	0,02 %	0,00 %	0,00 %
Obveze za operativni najam	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kratkoročne obveze	34,99 %	34,99 %	34,99 %	27,20 %	36,24 %
Kratkoročno dospijeće kredita	5,89 %	5,89 %	5,89 %	8,82 %	19,02 %
Kratkoročno dospijeće obveza po financijskom najmu	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,33 %	0,36 %
Obveze po izdanim vrijednosnim papirima	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	1,36 %
Obveza poreza na dobit	0,92 %	0,92 %	0,92 %	0,00 %	0,00 %
Obveze prema dobavljačima	22,51 %	22,51 %	22,51 %	15,52 %	13,28 %

Ostale obveze	5,68 %	5,68 %	5,68 %	2,53 %	2,22 %
UKUPNO PASIVA	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Izvor: izrada autora prema podacima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

Ukupan iznos aktive, odnosno imovine poduzeća, u 2017. godini iznosi 795.577.000 kn. Najveći udio u aktivi bilance u 2017. godini ima dugotrajna imovina u iznosu od 384.076.000 kn što čini 48,28 % pasive, a kratkotrajna imovina iznosi 411.501.000 kn što je 51,72 % pasive. Najveći udio u aktivi od dugotrajne imovine imaju nekretnine, postrojenja i oprema u vrijednosti od 89.958.000 kn, odnosno 11,31 % aktive, a veliki udio imaju i ulaganja u ovisna društva u vrijednosti od 160.838.000 kn odnosno 20,22 % aktive. Najveći udio u aktivi od kratkotrajne imovine imaju potraživanja od kupaca 142.170.000 kn s udjelom od 17,87 %. Potom slijede zalihe s udjelom od 7,49 % te ostala kratkotrajna potraživanja u iznosu od 18,55 %. Najmanji udio u aktivi od kratkotrajne imovine ima novac u banci i blagajni i to 0,26 % te plaćeni troškovi budućega razdoblja i to 0,11 %.

Kapital i rezerve u iznosu od 448.056.000 kn čine oko 56,32 % pasive, dugoročne obveze iznose 59.234.000 kn što je 7,45 % pasive i kratkoročne obveze su znatno veće i iznose 288.287.000 kn, odnosno 36,24 % pasive. U pasivi, od stavki kapitala i rezervi, ima temeljni kapital u visini od 244.169.000 kn ili 30,69 %, a potom slijede pričuve od 182.416.000 kn što iznosi 22,93 % pasive. Glavninu dugoročnih obveza čine dugoročni krediti u iznosu od 53.905.000 kn što je 6,78 %. Kratkoročne obveze najvećim dijelom čine obveze za kratkoročne kredite koje iznose 151.297.000 odnosno 19,02 % te obveze prema dobavljačima u iznosu 105.663.000 kn što čini 13,28 % kratkoročnih obveza.

3.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka jedan je od temeljnih financijskih izvještaja koji prikazuje uspješnost poslovanja poduzeća, odnosno prikazuje ostvaruje li poduzeće dobit ili gubitak u određenom razdoblju.

U Tablici 4 prikazan je račun dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d.

Tablica 4. Račun dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine (u 000 kn)

Naziv pozicije	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
----------------	-------	-------	-------	-------	-------

POSLOVNI PRIHODI	671.236	536.347	504.754	695.175	693.795
POSLOVNI RASHODI	-661.331	-454.111	-489.434	-727.845	-663.962
Promjene u zalihama gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	-1.349	-4.127	1.449	-3.977	2.539
Materijalni troškovi i usluge	-517.614	-339.879	-300.095	-311.693	-314.737
Troškovi osoblja	-78.658	-79.231	-20.409	-22.513	-10.170
Amortizacija	-18.396	-15.365	-70.222	-74.746	-70.298
Ostali troškovi poslovanja	-43.320	-13.433	-18.941	-21.750	-25.555
Vrijednosna usklađenja i umanjenja vrijednosti	-1.994	-2.076	-81.216	-293.166	-245.741
DOBIT IZ POSLOVANJA	9.905	82.236	15.320	-32.670	29.833
FINANCIJSKI PRIHODI	1.952	7.101	4.186	9.024	9.724
FINANCIJSKI RASHODI	-2.446	-9.083	-46.024	-9.992	12.333
NETO FINANCIJSKI RASHODI	-494	-1.982	-41.838	-968	-2.609
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	9.411	80.254	-26.518	-33.638	27.224
Porez na dobit	-1.529	-13.512	4.068	5.803	-5.269
NETO DOBIT	7.882	66.742	-22.450	-27.835	21.955

Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

3.2.1. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

U Tablici 5. prikazana je horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d.

Tablica 5. Horizontalna analiza RDG-a poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Naziv pozicije	2018. - 2017.	2019. - 2017.	2020. - 2017.	2021. - 2017.
POSLOVNI PRIHODI	0,20 %	-27,25 %	-22,69 %	-3,25 %
POSLOVNI RASHODI	9,62 %	-26,29 %	-31,61 %	-0,40 %
Promjene u zalihama gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	-256,64 %	-42,93 %	-262,54 %	-153,13 %
Materijalni troškovi i usluge	-0,97 %	-4,65 %	7,99 %	64,46 %
Troškovi osoblja	121,37 %	100,68 %	679,07 %	673,43 %
Amortizacija	6,33 %	-0,11 %	-78,14 %	-73,83 %
Ostali troškovi poslovanja	-14,89 %	-25,88 %	-47,43 %	69,52 %
Vrijednosna usklađenja i umanjenja vrijednosti	19,30 %	-66,95 %	-99,16 %	-99,19 %
DOBIT IZ POSLOVANJA	-209,51 %	-48,65 %	175,65 %	-66,80 %
FINANCIJSKI PRIHODI	-7,20 %	-56,95 %	-26,97 %	-79,93 %
FINANCIJSKI RASHODI	-181,02 %	-473,18 %	-173,65 %	-119,83 %
NETO FINANCIJSKI RASHODI	-62,90 %	1503,60 %	-24,03 %	-81,07 %

DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	-223,56 %	-197,41 %	194,79 %	-65,43 %
Porez na dobit	-210,13 %	-177,21 %	156,44 %	-70,98 %
NETO DOBIT	-226,78 %	-202,25 %	203,99 %	-64,10 %

Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

U 2018. godini u odnosu na baznu godinu poslovni su prihodi ostali gotovo nepromijenjeni dok su se poslovni rashodi povećali za 9,62 %. U strukturi poslovnih rashoda troškovi su se osoblja povećali za 121,37 %. Neto dobit se smanjila za 226,78 %.

U 2019. godini poslovni su se prihodi smanjili za 27,25 %, također dolazi i do smanjenja poslovnih rashoda za 26,29 %. Najviše su porasli neto financijski rashodi i to za 1503,60 %. Dok se neto dobit nastavila smanjivati, a iznos smanjenja je 202,25 %.

U 2020. godini nastavlja se trend smanjenja poslovnih prihoda i to za 22,69 %, također se i poslovni rashodi smanjuju za 31,61 %. Troškovi osoblja su se znatno povećali, a iznos povećanja je 679,07 %. U promatranoj godini dobit se povećala za 203,99 % u odnosu na baznu godinu.

U 2021. godini dolazi do smanjenja prihoda od 3,25 %, a poslovni rashodi ostaju gotovo nepromijenjeni. U strukturi poslovnih rashoda dolazi do povećanja materijalnih troškova i troškova osoblja za 64,46 %, odnosno 673,43 %.

3.2.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

U Tablici 6. prikazana je Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d.

Tablica 6. Vertikalna analiza RDG-a poduzeća Saponia d.d.

Naziv pozicije	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
POSLOVNI PRIHODI	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
POSLOVNI RASHODI	-98,52 %	-84,67 %	-96,96 %	-104,70 %	-95,70 %
Promjene u zalihama gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	-0,20 %	-0,77 %	0,29 %	-0,57 %	0,37 %
Materijalni troškovi i usluge	-77,11 %	-63,37 %	-59,45 %	-44,84 %	-45,36 %
Troškovi osoblja	-11,72 %	-14,77 %	-4,04 %	-3,24 %	-1,47 %
Amortizacija	-2,74 %	-2,86 %	-13,91 %	-10,75 %	-10,13 %
Ostali troškovi poslovanja	-6,45 %	-2,50 %	-3,75 %	-3,13 %	-3,68 %
Vrijednosna usklađenja i umanjjenja vrijednosti	-0,30 %	-0,39 %	-16,09 %	-42,17 %	-35,42 %
DOBIT IZ POSLOVANJA	1,48 %	15,33 %	3,04 %	-4,70 %	4,30 %

FINANCIJSKI PRIHODI	0,29 %	1,32 %	0,83 %	1,30 %	1,40 %
FINANCIJSKI RASHODI	-0,36 %	-1,69 %	-9,12 %	-1,44 %	0,178 %
NETO FINANCIJSKI RASHODI	-0,07 %	-0,37 %	-8,29 %	-0,14 %	-0,38 %
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	1,40 %	14,96 %	-5,25 %	-4,84 %	3,92 %
Porez na dobit	-0,23 %	-2,52 %	0,81 %	0,83 %	-0,76 %
NETO DOBIT	1,17 %	12,44 %	-4,45 %	-4,00 %	3,16 %

(Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e)

U promatranom razdoblju najveći udio poslovnih rashoda u poslovnim prihodima bio je 2018. godine i iznosio je 104,70 %, a najmanji udio poslovnih rashoda u poslovnim prihodima je u 2020. godini i iznosi 84,67 %. Materijalni troškovi i usluge bili su na najvišoj razini u 2021. godini u iznosu od 77,11 % što je znatno više nego u 2017. i 2018. godini kada je taj udio iznosio 45 %. Troškovi osoblja također su znatno porasli; u 2017. godini udio troškova osoblja u poslovnim prihodima iznosio je 1,47 %, dok u 2021. godini iznosi 11,72 %. Udio neto dobiti u poslovnim prihodima najveći je bio 2020. godine i iznosio je 12,44 %, a u 2019. godini udio gubitka u poslovnim prihodima iznosio je 4,45 %.

3.3. Izvještaj o novčanom tijeku

U izvještaju o novčanom tijeku vidljivi su priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata te se na kraju može zaključiti je li novčani tijek za određenu godinu pozitivan ili negativan. Primitci i izdatci novca i novčanih ekvivalenata mogu se podijeliti na poslovne, investicijske i financijske aktivnosti.

U Tablici 7. prikazan je izvještaj o novčanom tijeku poduzeća Saponia d.d.

Tablica 7. Izvještaj o novčanom tijeku poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine (u 000 kn)

Naziv pozicije	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Poslovne aktivnosti					
Neto dobit za godinu prije oporezivanja	9.411	80.254	-26.518	-27.835	21.955
Usklađenje za:					
Trošak poreza	0	0	0	-5.803	5.269
Amortizacija materijalne i nematerijalne imovine	18.396	15.365	18.941	21.750	25.555

(Dobit) / gubitak od prodanih i rashodovanih nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine, neto	-1.775	139	-255	-7	-112
Gubitak od prodaje financijske imovine	0	0	38.932	761	29
Kamatni prihod	-1.529	-1.816	-2.177	-4.116	-4.198
Kamatni trošak	2.308	3.666	4.963	6.115	6.799
Učinak promjene tečaja	-54	1.446	329	-1.806	281
Gubitak od investicijskih nekretnina	0	369	-1.075	0	12
Promjene u rezerviranjima	-21	-653	0	51.207	0
Ispravak vrijednosti financijske imovine, neto	-53	-409	1.429	0	0
Ispravak vrijednosti ulaganja u ovisna društva	29.000	0	0	0	0
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca, neto	1.762	986	1.815	2.554	1.702
Ispravak vrijednosti potraživanja od zaliha, neto	224	1.078	109	497	137
Novac iz poslovanja prije promjena u obrtnom kapitalu	57.669	100.425	36.493	43.317	57.429
Smanjenje/ (povećanje) troškova budućeg razdoblja	0	0	650	-6	-208
Smanjenje / (povećanje) zaliha	-29.485	2.634	3.205	2.893	-5.363
Smanjenje / (povećanje) potraživanja	-50.662	-10.904	4.242	-25.965	-29.059
Povećanje / (smanjenje) obveza	80.786	-8.238	-1.371	-2.203	-97.504
Novac ostvaren u poslovnim aktivnostima	58.308	83.917	38.190	18.036	-74.705
Novčani izdatci za kamate	-2.512	-3.713	-5.029	-6.335	-6.592
Plaćen porez na dobit	-812	0	0	-4.716	-4.621
Neto novac ostvaren u poslovnim aktivnostima	54.984	80.204	38.190	6.707	-85.918
Ulagateljske aktivnosti					
Kupnja nekretnina, postrojenja i opreme i ulaganja u nekretnine	-32.190	-36.101	-14.345	-6.335	-11.470
Kupnja nematerijalne imovine	-185	0	0	-68	-304
Promjena u predujmovima za dugotrajnu materijalnu imovinu	253	1.322	-2303	-575	683

Povećanje imovine s pravom korištenja	0	0	-391	0	0
Primitci po imovini raspoloživi za prodaju	0	0	285	386	71
Primitci od kamata	34	94	313	1.606	32
Primitci sredstava po investicijskim nekretnina namijenjenih za prodaju	0	0	0	0	35
Izdatci za dane pozajmice i depozite	-653	-126	-6	-10.000	-10.100
Primitci od naplate pozajmica	519	26.355	10.706	7.020	750
Primitci od realizacije ulaganja u pridruženo društvo	0	0	0	63.328	
Povećanje ulaganja u ovisna društva	0	0	0	-64	-60
Primitci po prodaji dugotrajne materijalne imovine	2.448	525	295	22	163
Neto novac ostvaren u ulagateljskim aktivnostima	-29.734	-7.931	23.330	55.320	-20.200
Financijske aktivnosti					
Povećanje obveza po kreditima i najmovima	27.000	0	23.626	103.835	135.656
Isplate temeljem obveza po kreditima i najmovima	-78.620	-38.358	-41.470	-	-58.714
				163.052	
Povećanje obveza po financijskom najmu	0	0	0	0	5.118
Povećanje obveza po izdanim vrijednosnim papirima	0	0	0	0	15.208
Neto novac korišten u financijskim aktivnostima	-51.620	-38.358	-17.844	-59.217	97.268
Neto povećanje / (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	-26.370	33.915	43.676	2.810	8.850
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	82.469	48.554	4.878	2.068	10.918
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	56.099	82.469	48.554	4.878	2.068

Izvor: izrada autora prema podacima izvještaja o novčanom tijeku poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

U 2017. godini neto novčani tijek u poslovnim je aktivnostima negativan te iznosi 85.918.000 kn kao i neto novčani tijek u investicijskim aktivnostima u iznosu od 20.200.000 kn. Pozitivan neto novčani tijek ostvaren je samo u financijskim aktivnostima u vrijednosti od 97.268.000 kn, što je većim dijelom posljedica povećanja obveza po kreditima i najmovima u

iznosu od 135.656.000 kn. Novčani je tijek na kraju godine pozitivan te se u odnosu na početak godine povećao za 8.850.000 kn.

U sljedećoj je godini u poslovnim aktivnostima ostvaren neto pozitivan novčani tijek od 6.707.000 kn. Također je u investicijskim aktivnostima ostvaren neto pozitivan novčani tijek u iznosu od 55.320.000 kn, što je u velikoj mjeri rezultat primitaka od realizacije ulaganja u pridružena društva koja su iznosila 63.328.000 kn. Neto novčani tijek u financijskim aktivnostima je negativan, što je uzrokovano izdatcima temeljem obveza po kreditima i najmovima u iznosu od 163.052.000 kn. Novčani tijek na kraju godine iznosi 48.554.000 kn te je u odnosu na početak godine uvećan za 4.878.000 kn.

U 2019. godini ostvaren je pozitivan neto novčani tijek u poslovnim i financijskim aktivnostima u iznosu od 38.190.000 kn odnosno 23.330.000 kn. Novčani tijek u financijskim aktivnostima je negativan te iznosi 17.844.000 kn. Novčani tijek na kraju razdoblja je pozitivan i iznosi 48.554.000 kn, a u odnosu na početak godine se povećao za 43.676.000 kn.

U 2020. godini samo je u poslovnim aktivnostima ostvaren pozitivan neto novčani tijek od 80.204.000 kn. Pozitivnom novčanom tijeku u poslovnim aktivnostima ponajviše doprinosi novac u poslovanju prije promjena obrtnoga kapitala koji iznosi 100.425.000 kn. Unatoč negativnom neto novčanom tijeku u investicijskim aktivnostima od 7.931.000 kn i negativnom neto novčanom tijeku u financijskim aktivnostima od 38.358.000 kn ostvaren je pozitivan novčani tijek na kraju godine.

U 2021. godini glavni su izvor novčanih sredstava bile poslovne aktivnosti kojima je ostvaren neto novčani tijek u iznosu od 54.984.000 kn. Neto novčani tijek u investicijskim aktivnostima bio je negativan te je iznosio 29.734.000. Neto novčani tijek u financijskim aktivnostima također je bio negativan i iznosio je 51.620.000 kn. Na kraju godine došlo je do smanjenja novca i novčanoga ekvivalenata za 26.370.000 kn.

4. Financijski pokazatelji

Uz prethodno prikazane analize financijskih izvještaja izračunavaju se i financijski pokazatelji kako bi se utvrdila sigurnost i uspješnost poslovanja. Kako bismo utvrdili sigurnost poslovanja, izračunavaju se sljedeći pokazatelji: pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti. Radi utvrđivanja uspješnosti poslovanja izračunavaju se: pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. Financijski pokazatelji prema Žageru i dr. (2017.) nositelji su informacija za donošenje poslovnih odluka u poduzeću.

4.1. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti otkrivaju kolika je brzina obrtaja imovine, potraživanja i zaliha. Što je vrijednost ovih pokazatelja veća to je poduzeće u svom poslovanju efikasnije. Podatci za izračun pokazatelja aktivnosti uzimaju se iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Pokazatelji aktivnosti računaju se na sljedeći način:

Koeficijent obrtaja ukupne imovine = ukupni prihod / ukupna imovina

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine = ukupni prihod / kratkotrajna imovina

Koeficijent obrtaja potraživanja = prihodi od prodaje / potraživanja

Trajanje naplate potraživanja (dani) = 365 / koeficijent obrtaja potraživanja

Koeficijent obrtaja ukupne imovine bio je najveći 2018. godine i iznosio je 1,03 dok je najniži 2019. godine te iznosi 0,80. Što znači da je poduzeće u 2018. godini ostvarilo 1,03 kune prihoda na jednu kunu ukupne imovine.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine bio je najveći u 2017. godini i iznosio je 1,71 kunu što znači da je ostvarena 1,71 kuna prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine. Koeficijent obrtaja ukupne imovine mijenjao se tijekom promatranoga razdoblja, a najniži je bio u 2021. godini.

Koeficijent obrtaja potraživanja neprestano se smanjivao tijekom promatranoga razdoblja što je vidljivo i u trajanju naplate potraživanja. Poduzeće je svoja potraživanja u 2017. godini naplatilo za 75 dana dok je u 2021. godini za naplatu potraživanja trebalo 114 dana.

U Tablici 8. prikazani su pokazatelji aktivnosti poduzeća Saponia d.d.

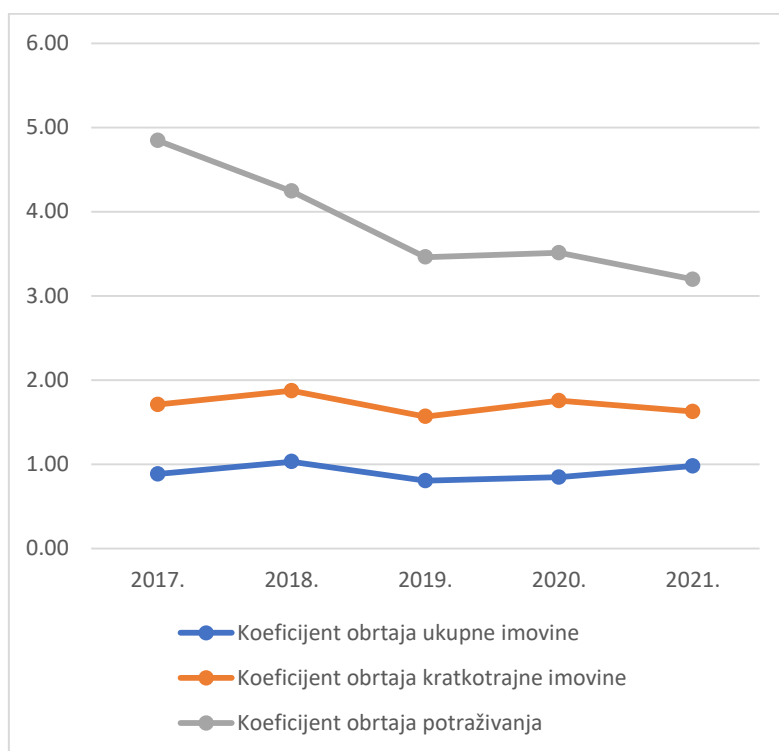
Tablica 8. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,98	0,85	0,80	1,03	0,88
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1,62	1,75	1,57	1,87	1,71
Koeficijent obrtaja potraživanja	3,20	3,51	3,46	4,24	4,84
Trajanje naplate potraživanja	114,22	103,96	105,50	86,02	75,34

Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka i bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

Pomoću Grafikona 1. prikazano je kretanje pokazatelja aktivnosti poduzeća Saponia d.d.

Grafikon 1. Kretanje pokazatelja aktivnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka i bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

4.2. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti donose informaciju o mogućnosti poduzeća u podmirenju svoje kratkoročne obveze po roku dospijea (Van Horne i Wachowicz, 2014.). Prilikom izračuna koeficijenata likvidnosti koristimo se podacima iz bilance te su zbog toga pokazatelji likvidnosti statički pokazatelji.

Pokazatelji likvidnosti izračunavaju se na sljedeći način:

Koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze

Koeficijent ubrzane likvidnosti = novac + kratkotrajna potraživanja / kratkoročne obveze

Koeficijent financijske stabilnosti = dugotrajna imovina / kapital i rezerve + dugoročne obveze

Vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti trebala bi biti veća od 2, vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti trebala bi biti veća od 1 i koeficijent financijske stabilnosti trebao bi biti manji od 1.

U Tablici 9. prikazani su pokazatelji likvidnosti poduzeća Saponia d.d.

Tablica 9. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

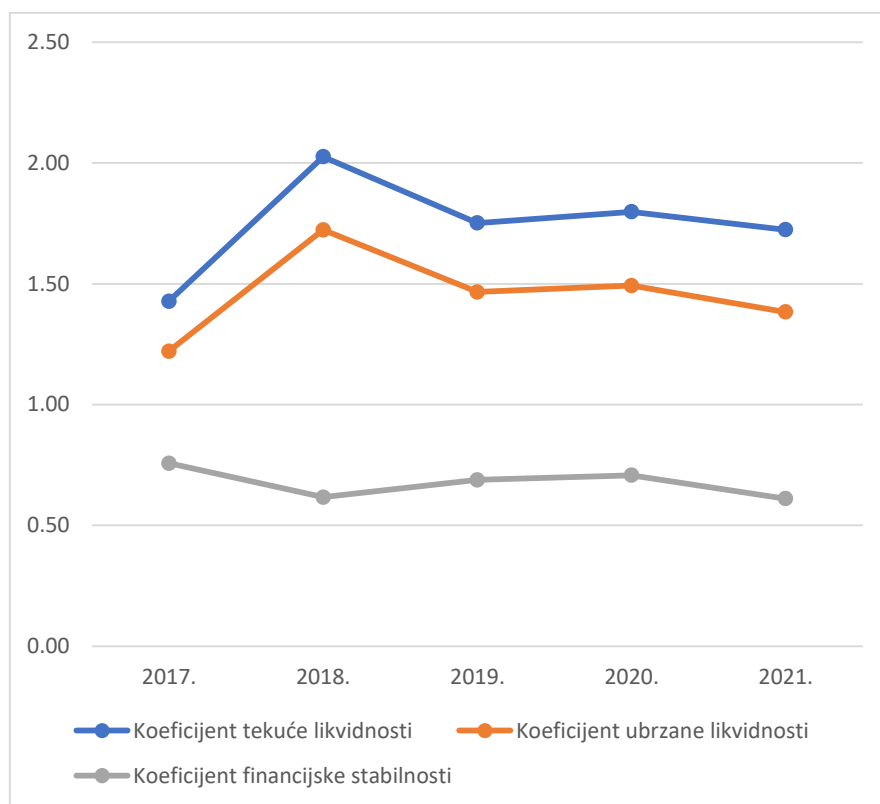
	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,72	1,80	1,75	2,03	1,43
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,38	1,49	1,47	1,72	1,22
Koeficijent financijske stabilnosti	0,61	0,71	0,69	0,62	0,76

Izvor: izrada autora prema podacima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

U promatranom je razdoblju koeficijent tekuće likvidnosti samo u 2018. godini bio na preporučenoj razini i iznosio je 2,03 dok je koeficijent ubrzane likvidnosti sve godine bio na preporučenoj razini. Može se zaključiti da poduzeće svoje kratkoročne obveze može podmiriti brzo unovčivom imovinom. Koeficijent financijske stabilnosti također je svake godine bio manji od jedan, što znači da poduzeće svoju kratkotrajnu imovinu djelomično financira i iz dugoročnih izvora.

Pomoću Grafikona 2. prikazano je kretanje pokazatelja likvidnosti poduzeća Saponia d.d.

Grafikon 2. Kretanje pokazatelja likvidnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Izvor: izrada autora prema podatcima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

4.3. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti prikazuju koji su izvori financiranja poduzeća, odnosno financira li poduzeće svoju imovinu vlastitim izvorima ili zaduživanjem (Tintor, 2020). Podatci za izračun uzimaju se iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Pokazatelji zaduženosti računaju se na sljedeći način:

Koeficijent zaduženosti = ukupne obveze / ukupna imovina

Koeficijent vlastitoga financiranja = kapital + rezerve / ukupna imovina

Stupanj pokrića 1 = kapital i rezerve / dugotrajna imovina

Stupanj pokrića 2 = kapital i rezerve + dugoročne obveze / dugotrajna imovina

U Tablici 10. prikazani su pokazatelji zaduženosti poduzeća Saponia d.d.

Tablica 10. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

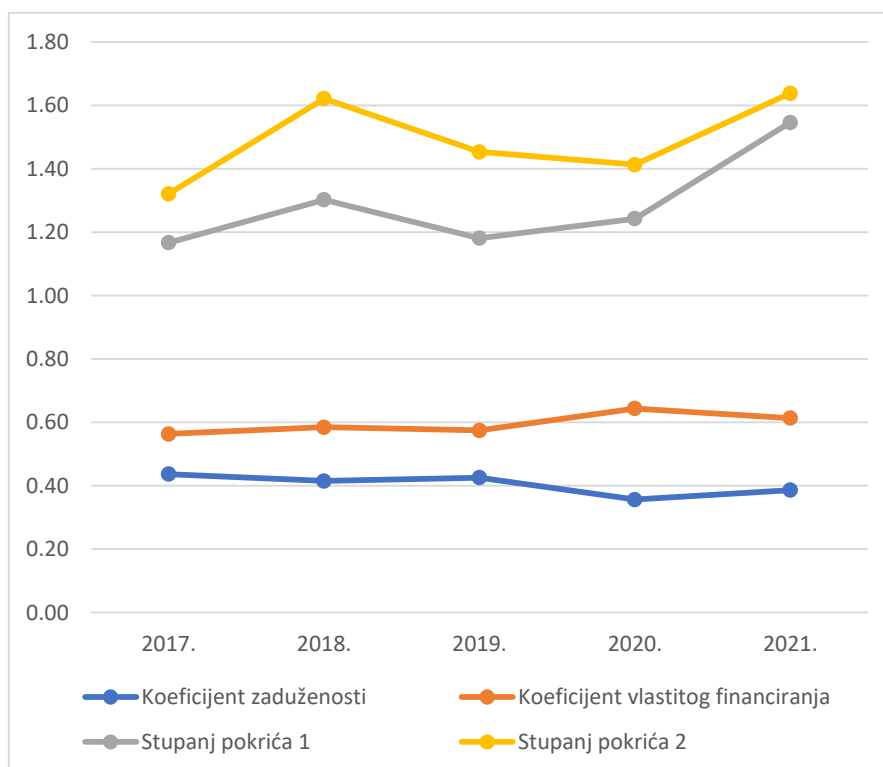
	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Koeficijent zaduženosti	0,39	0,36	0,43	0,42	0,44
Koeficijent vlastitog financiranja	0,61	0,64	0,57	0,58	0,56
Stupanj pokrića 1	1,55	1,24	1,18	1,30	1,17
Stupanj pokrića 2	1,64	1,41	1,45	1,62	1,32

Izvor: izrada autora prema podacima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

Koeficijent zaduženosti bio je najveći u 2017. godini kada je poduzeće 44 % ukupne imovine financiralo iz tuđih izvora, a 56 % iz vlastitih izvora što upućuje na koeficijent vlastitoga financiranja. Stupanj pokrića 2 je zadovoljavajući zato što je veći od 1, odnosno dio je dugoročnih sredstava korišten za financiranje kratkotrajne imovine.

Pomoću Grafikona 3. prikazano je kretanje pokazatelja zaduženosti poduzeća Saponia d.d.

Grafikon 3. Kretanje pokazatelja zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Izvor: izrada autora prema podacima bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

4.4. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti prikazuju posluje li poduzeće efikasno, odnosno vraća li poduzeće uložena sredstva. Takve su informacije korisne i za menadžment, ali i za banke i financijske institucije. Informacije za izračun ovih pokazatelja uzimaju se iz bilance i računa dobiti i gubitka (Tintor, 2020).

Pokazatelji profitabilnosti računaju se na sljedeći način:

Neto profitna marža = neto dobit + rashodi od kamata / ukupni prihodi

Neto rentabilnost imovine = neto dobit + rashodi od kamata / ukupna imovina

Rentabilnost poslovnoga kapitala = neto dobit / kapital i rezerve

U Tablici 3. prikazani su pokazatelji profitabilnosti poduzeća Saponia d.d.

Tablica 11. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

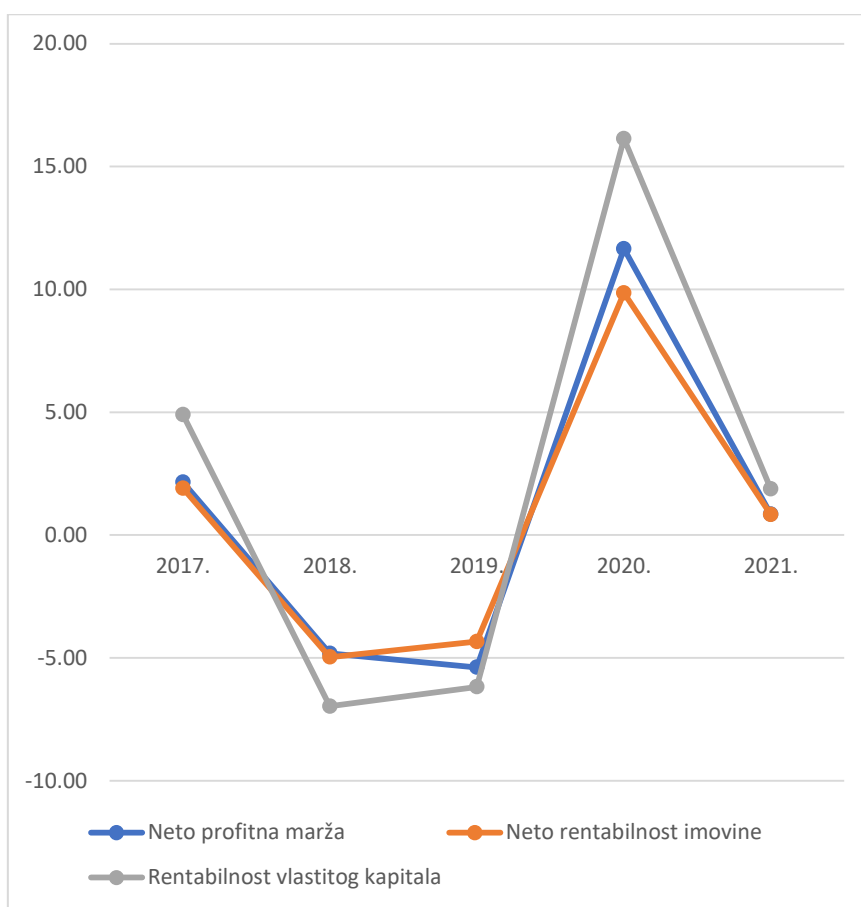
	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
Neto profitna marža	0,84	11,65	-5,39	-4,82	2,15
Neto rentabilnost imovine	0,83	9,85	-4,34	-4,97	1,91
Rentabilnost vlastitog kapitala	1,87	16,14	-6,18	-6,97	4,90

Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka i bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

Neto profitna marža je za 2018. i 2019. godinu negativna zbog toga što je poduzeće u tim poslovnim godinama poslovalo s gubitkom. Neto profitna marža značajno je veća u 2020. godini, zato što je poduzeće u toj godini ostvarilo najveću dobiti u odnosu na ostala promatrana razdoblja. Neto rentabilnost imovine kreće se u istom smjeru kao i neto profitna marža. Rentabilnost vlastitoga kapitala u 2020. godini na najvišoj je razini i iznosi 16,14 što znači da je poduzeće te godine imalo 16,14 novčanih jedinica na jednu jedinicu vlastitoga kapitala. U ostalim razdobljima te su vrijednosti manje ili negativne.

Pomoću Grafikona 4. prikazano je kretanje pokazatelja profitabilnosti poduzeća Saponia d.d.

Grafikon 4. Kretanje pokazatelja likvidnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Izvor: izrada autora prema podacima računa dobiti i gubitka i bilance poduzeća Saponia d.d. dostupnima na službenoj stranici FINA-e

6. Zaključak

Ovime su radom analizirani financijski izvještaji tvrtke Saponia d.d. Pomoću horizontalne i vertikalne analize te financijskih pokazatelja prikazana je cjelokupna financijska slika ovoga poduzeća.

Ukupna imovina poduzeća, odnosno aktiva bilance uzastopno se smanjivala iz razdoblja u razdoblje. Kapital i rezerve su se također neprestano smanjivale, dok su se u zadnja dva razdoblja dugoročne obveze poduzeća znatno povećale u odnosu na baznu godinu.

U promatranom razdoblju poduzeće dvije godine posluje s negativnim financijskim rezultatom, dok u ostalim godinama ostvaruje pozitivan financijski rezultat. Neto dobit u 2020. godini znatno se povećala u odnosu na baznu godinu pa je te godine neto dobit bila najveća.

Koeficijenti likvidnosti variraju tijekom promatranoga razdoblja te nisu svi na zadovoljavajućoj razini. Koeficijenti tekuće likvidnosti nije na zadovoljavajućoj razini dok su koeficijent ubrzane likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti na zadovoljavajućoj razini. Prema pokazateljima zaduženosti poduzeće se u svim razdobljima u većoj mjeri financiralo vlastitim sredstvima, a u manjoj mjeri zaduživanjem.

Poduzeće ima oscilacije u svom poslovanju te u određenim razdobljima ostvaruje visoku dobit, dok u određenim razdobljima ostvaruje gubitak. Iako poduzeće u određenim razdobljima posluje s dobitkom, njegova se imovina kao i kapital i rezerve neprestano smanjuju. Na temelju svega navedenoga moguće je zaključiti da bi poduzeće trebalo više investirati u nabavku imovine. Pokazatelj trenutne likvidnosti poduzeća nije na zadovoljavajućoj razini što znači da bi poduzeće trebalo povećati svoju kratkoročnu imovinu kako bi pomoću nje moglo podmiriti svoje dospjele kratkoročne obveze.

Literatura

1. Mesarić, P. (2009). Temeljni pokazatelji analize financijskih izvješća. Financijski klub. Dostupno na: <https://finance.hr/wp-content/uploads/2009/11/mp14112010.pdf> (pristupljeno 15. svibanj 2022.)
2. Saponia. Povijest tvrtke i proizvoda. Dostupno na: <https://www.saponia.hr/hr/o-nama/povijest-tvrtke-i-proizvoda/> (pristupljeno 20. svibanj 2022.).
3. Saponia. Profil tvrtke. Dostupno na: <https://www.saponia.hr/hr/o-nama/profil-tvrtke/> (pristupljeno 20. svibanj 2022.).
4. Službena stranica FINE. RGFI javna objava. Dostupno na: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/izbornik.do> (pristupljeno 25. svibanj 2022.)
5. Tintor, Ž. (2020). Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih poslovnih odluka: Obrazovanje za poduzetništvo. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/pretraga?q=analiza+financijskih+izvje%C5%A1taja+u+funkciji> (pristupljeno 10. lipanj 2022.)
6. Van Horne, J. C. i Wachowicz, J. M. (2014). Osnove financijskog menadžmenta. Zagreb: Mate
7. Vukoja, B. (2018). Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću: Tranzicija. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/205540> (pristupljeno 5. lipanj 2022.)
8. Zakon.hr. (2020.). Zakon o računovodstvu NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (pristupljeno 21. svibanj 2022.)
9. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017). Analiza financijskih izvješća. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Popis tablica

Tablica 1. Bilanca poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	4
Tablica 2. Horizontalna analiza bilance poduzeća Saponia d.d.	5
Tablica 3. Vertikalna analiza bilance poduzeća Saponia d.d.	8
Tablica 4. Račun dobiti i gubitka poduzeća Saponia d.d.	10
Tablica 5. Horizontalna analiza RDG-a poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	10
Tablica 6. Vertikalna analiza RDG-a poduzeća Saponia d.d.	11
Tablica 7. Izvještaj o novčanom tijeku poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	13
Tablica 8. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	16
Tablica 9. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	18
Tablica 10. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	20
Tablica 11. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	22

Popis grafikona

Grafikon 1. Kretanje pokazatelja aktivnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	17
Grafikon 2. Kretanje pokazatelja likvidnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	19
Grafikon 3. Kretanje pokazatelja zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2021. godine	21
Grafikon 4. Kretanje pokazatelja likvidnosti poduzeća Saponia d.d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	22